

KÁTOLY

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

ALÁTÁMASZTÓ MUNKARÉSZ

ADOTTSÁGOK

Kátoly Pécestől 20 kilométerre keletre található a Mecsek tájegység és a Geresdi Domság tájegység határánál. A térség közlekedésföldrajzi helyzetét a Pécsvárad és Szederkény közötti összekötőút határozza meg, mely a 6-os számú főút és az 57-es út között teremt összeköttetést.

A táj felszíne erősen tagolt. A területet a Dunába ömlő Karasica és számos patak szeli át. Az alapkőzet ezen a területen a gránit és arra rakódott üledékes kőzetek. Megtalálható itt a barna erdőtalaj és a nyers öntéstalaj. A termőterületei közepes, illetve annál gyengébb termőképességűek.

Jelentős természeti értékek találhatók a területen. A Nagypalli-vízfolyás, a Pécsvárad-patak és a Karasica környezetében lévő vizes élőhelyeket természeti területként tartják nyilván és részei az országos ökológiai hálózatnak is. Az ökológiai folyosó az egymástól elszigetelt élőhelyek között teremt kapcsolatot.

A felszín alatti vizek és a földtani közeg védeltsége szempontjából a szennyeződéserzékenység alapján érzékeny területen helyezkedik el.

A hulladékok elszállítása a harkányi hulladéklerakó telepre heti gyakorisággal történik. Ezt a feladatot a Kaposvári Városgazdálkodási Rt. látja el. Erzsébeten létezik egy felszámolt, földtakarással megszüntetett hulladéklerakó telep.

A csapadékvíz elvezetés megoldott. Nagyobb esőzések alkalmával azonban a vízfolyások elöntik a község kertjeit.

Megnőtt a nehézgépjárművek forgalma, mely egyre nagyobb mértékben terheli a helyi lakosságot.

Kátolyt az első írásos emlékek 1296-ban Katlh néven említik, amely ekkor Lőrinc nádor fiáé volt, akinek Máriakémeden ált várközpontja. Az Anjouk korában Katul néven szerepelt. A település a XVI. század közepén a pécsi püspökség birtokának része volt. A török uralom alól az 1680-as években szabadult fel, ekkor katolikus délszlávok lakták. Az 1695-96-os kincstári összeírás szerint a pécsvárad apátság birtoka volt, majd 1702-től ismét a pécsi püspökségé. 1780 körül a sokac lakossága mellé németek, a XIX. század első felében pedig magyarok kezdtek letelepedni. Az

1945 után kitelepített németek helyére a Felvidékről és Erdélyből érkeztek családok.

A Petz-féle vízimalom országosan védett műemlék.

A település vízellátása, elektromos energia ellátás megoldott. Szennyvízközmű hálózattal nem rendelkezik, a vezetékes földgázhálózat kiépült.

Az óvodai ellátás helyben, az általános iskolai oktatás Máriakéménden és Pécsváradon működik.

A háziorvosi ellátás hetente egy alkalommal helyben elérhető. Az alapszintet meghaladó intézményi ellátást többségében Pécsváradon, illetve Pécsen veszik igénybe.

A KSH kistérségi besorolásában a Pécsvárad kistérséghez tartozik, ezen kívül a Zengőaljai Többcélú Kistérségi Társulásnak is tagja. Körjegyzőségi központja Erzsébeten van.

FESZÜLT SÉGEK

Tájhasználati konfliktusok

A tájhasználatból eredő konfliktusok a táj történeti alakulásából erednek. A patakok völgyében, ahol ma is számos vizes élőhely található, valaha csak rét és legelő volt. Ezek a területek a meliorációval létrehozott intenzív mezőgazdasági tevékenység veszélyezteti a természeti környezetet.

Ma még nem látható, hogy a terület zártkertjeit hogyan érintik az utóbbi évek társadalmi, gazdasági változásai, de általános tapasztalat, hogy folyamatosan kiürülnek, elhagyottá válnak, ha nincs, vagy nem lehet rekreációs funkciójuk.

A beépítés konfliktusai

A hagyományos falusi környezetben a kertvárosias, szabadonálló, széles, emeletes lakóépületek idegen elemként jelennek meg.

A meredek partú vízfolyások környezetében épület csak költséges építéstechnológiával vagy jelentős terep- illetve vízrendezéssel valósítható meg. A morfológiai adottságokat a beépítések tervezésénél célszerű figyelembe venni

Környezetvédelmi konfliktusok

A biztonságos szennyvízelhelyezés fontosságára hívja fel a figyelmet az a tény, hogy a település szennyződére érzékeny területen helyezkedik el.

Kátolyban a nehézgépjárművek okozta forgalom, valamint a belterület felett elhelyezkedő állattartó telep szennyvízkezelésének megoldatlansága lakossági panaszok forrása.

KORLÁTOK

A táj használatában a termelési és természetvédelmi igények kielégítésének hosszútávú egyensúlyára kell törekedni. Azokon a területeken, ahol termelési érdek előtérbe helyezését a jó termőhelyi adottságok indokolják és különös természetvédelmi érdek azt nem korlátozza, intenzív - korlátozatlan - mezőgazdasági termelés folytatható. Azokon a területeken, ahol a nem különösebben jó termőhely mellett jogos természeti érdekek is megjelennek, csak extenzív - korlátozott - gazdálkodás javasolható. A védelem alatt álló természeti területeken gazdálkodás csak a természetvédelem érdekének alárendelten jelenhet meg. A területhasználatok ilyen értelmű szabályozásával a tájszerkezet eredeti karakterét kell erősíteni.

A területen áthaladó közművezetésektől és TV átjátszó állomástól kötelezően megtartandó védőtávolságok és a számukra biztosítandó közműátvezetési szolgálat korlátozást jelent az érintett ingatlanokra nézve.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek területén minden az eddigi használattól eltérő hasznosításhoz, építkezéshez, földmunkához a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal szakhatósági hozzájárulása szükséges.

A felszínmozgásos és erózió érzékeny területeken építési korlátozásokat, illetve a földtani adottságokhoz való nagyfokú alkalmazkodást kell megkövetelni.

A településrendezési tervek készítésénél figyelembe kell venni azt, hogy az Országos Területrendezési Terv által meghatározott ökológiai hálózatok övezete beépítésre szánt területté nem minősíthető.

A természetvédelmi oltalomban részesülő területeken az erdők elsődleges rendelkezése védelmi kell legyen, ami korlátozást jelent a gazdálkodásra.

A JÖVŐT BEFOLYÁSOLÓ HATÁSOK ÉS TÖREKVÉSEK

Külső hatások

Az EU csatlakozás után várható, hogy a jelentős természeti, vagy táji értékkel és gyenge termőhelyi adottsággal rendelkező területek termelésből való kivonását, vagy az intenzív termelés extenzívra váltását támogatják.

A közeljövőben tovább nő a települések életében az elérhetőség szerepe. A távolsági kapcsolatokban jelentős fejlődést okoz, hogy az M6 gyorsforgalmi út a települé-

sektől nem messze keletre, illetve az M57-es út tőlük délre halad. Felhajtó csomópontja ez utóbbinak Szederkény lesz. Megnő a Pécsvárad Véménd közötti út szerepe, hiszen a gyorsforgalmi út Véménd-Bátaszék közötti szakaszával a Dél-Dunántúl Dél-Alföld közötti kapcsolat fontos elemévé válik.

Az ország népesedési viszonyaira jellemző folyamatos fogyás és elöregedés mellett megfigyelhető a lakosság területi átrendeződése, a városi térségek és a nemzetközi közlekedési folyosók irányába történő vándorlása.

Számolni kell azzal, hogy a motorizáció fejlődése felgyorsul. Az 1000 lakosra jutó gépjárművek száma az elkövetkező 10-15 évben várhatóan megduplázódik. Ezt a megnövekedett gépjárműállományt a közúthálózatnak fogadni kell tudnia. A párhuzamosan növekvő parkolási igényt a közintézményeknek és a magáningatlanoknak ki kell tudni elégíteni.

Az informatikai rendszereket az infrastruktúra alaphálózat részének kell tekinteni. Középtávon számolni kell az informatikai fejlesztések igényével, a lakossági és oktatási célú felhasználók számának növekedésével. Ez növeli az ingázás nélküli munkalehetőségeket.

A szabadidős tevékenységek iránti igény folyamatosan nő, ezzel párhuzamosan felértékelődnek az épített és a természeti környezet helyi sajátosságai.

A lakóhellyel kapcsolatos elvárások kiegészülnek a szolgáltatások megfelelő színvonalával és az igényes települési környezettel.

Önkormányzati, tulajdonosi szándékok

Megoldásra vár a szennyvízkezelés. A gyökérvázás szennyvíztisztításnak a költség-hatékonysága és a település elhelyezkedése miatt nagyobb a realitása. Ennek megvalósítására az önkormányzat részéről már volt kezdeményezés, de a pénzügyi háttér még nem adott.

Feladat a patakmedrek rendezése, folyamatos jókarba helyezése, a belvízhelyzet javítása.

Megjelenik külföldiek, városi és alföldi népek részéről ház vásárlási, vagy építési igény nyaraló céljára.

A tervek között szerepel a pincesor villamosítása, a berkesdi átkötőút megépítése.

ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉS

A TELEPÜLÉS BELSŐ ADOTTSÁGAI	
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Különleges szépségű táj ▪ Épített környezete többnyire még a hagyományos formavilágot tükrözi ▪ Jó adottságai vannak az üdüléshez, falusi turizmushoz ▪ Vannak ökológiai regenerációra alkalmas területek ▪ Gazdag kulturális élet, hagyományörzés 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A termőtalajok gyengébb minőségűek ▪ A lakásállomány folyamatosan öregszik ▪ Vezetékes szennyvízelvezetéssel nem rendelkezik ▪ A szőlőhegy elektromos energiaellátása nem megoldott ▪ Területe felszínmozgásra és erózióra érzékeny ▪ Az átmenő forgalomból eredő zaj, rezgés és porterhelés zavaró
A TELEPÜLÉST ÉRŐ KÜLSŐ HATÁSOKBÓL EREDŐ	
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A falusi turizmus lehetőségei adottak ▪ A környező településekkel való aktív kapcsolattartás ▪ Az alapellátó és az infrastrukturális háttér fejlesztése ▪ A zártkertek rekreációs funkciójának fejlesztése ▪ Új építési lehetőségek biztosítása ▪ A berkesdi átkötőúttal a közlekedési helyzete javítható 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A hagyományos épített környezet eltűnése ▪ Növekvő munkanélküliség ▪ Az alacsonyabb társadalmi státuszú réteg növekedése ▪ A szennyvízkozmű hiánya környezeti veszélyforrás

JÓVÁHAGYÁSRA KERÜLT MUNKARÉSZ

JÖVŐKÉP

Kátoly hosszútávú célja, hogy

- Lakosainak egészséges, a kor színvonalának megfelelő, a hagyományokat tiszteletben tartó, esztétikus lakókörülményeket nyújtson.
- A fenntartható fejlődés elvének megfelelően a település belső adottságait a lehető legteljesebb mértékben használja ki, és fel tudja készülni a külső hatásokból eredő veszélyekre.
- Vegye figyelembe az országos és megyei szinten kidolgozott fejlesztési elképzeléseket saját fejlesztési programjai kialakításakor.
- Partneri viszonyban a térség más településeivel együttműködve alakítsa ki fejlesztési terveit, programjait, ezzel is növelve saját esélyeit a pályázati rendszerben folytatott versengésben.
- A település lélekszámát középtávon megőrizze.
- A természeti és épített környezet fellelhető vagy helyreállítható értékeit az utókor számára átörökítse.
- Támogassa a helyi munkahelyteremtést célzó kezdeményezéseket.

A jövőkép megvalósításához számos célt és programot kell megvalósítani, éppen ezért ezekre alapozva kell Kátoly vezetésének jövőbeni döntéseit meghoznia.

CÉLOK ÉS PROGRAMOK

A települési környezet minőségének javítása

- El kell készíteni az önkormányzat környezetvédelmi programját.
- Szükséges az állattartási rendelet megalkotása.
- Meg kell oldani a korszerű szennyvízelhelyezést.
- Meg kell akadályozni a településen átmenő közúti forgalomból eredő szennyezés növekedését.

A természeti és táji értékek védelme

- Korlátozott mezőgazdasági tevékenység elősegítése az ökológiailag érzékeny területeken.
- A gyepes területek, vizes élőhelyek és az egyedi tájértékek védelme.

Az épített örökség védelme

- Helyi védelem alá kell helyezni a település hagyományos építészetének még fellelhető emlékeit.

A település népességmegtartó erejének javítása

- A helyi munkahelyteremtést támogatni kell.
- Új építési lehetőségeket kell biztosítani.

A megközelíthetőség javítása

- Szorgalmazni kell a tömegközlekedés javítását.
- A berkesdi átkötőút megépítésének szorgalmazása.

A településközi együttműködések fejlesztése

- Az ellátó-rendszert ésszerűen kell kialakítani és működtetni, figyelembe véve a környező települések kapacitásait és igényeit.
- A pályázati rendszerben a területfejlesztési támogatások minél hatékonyabb megszerzése érdekében térségi szemlélet megjelenítése.
- Közös lépések a térség turisztikai képességének növelése érdekében.

A turizmusban rejlő lehetőségek kihasználása

- A szőlőhegyen az üdülőépítés lehetőségét kell megteremteni.
- A pincesor elektromos energiaellátását meg kell oldani.